

Opponensi vélemény Ferenczi Huba diplomatervéhez

Budapest, Csepel Fórum 2012

A diplomaterv választott címe sugallja a célt, amit a tervező feladatául kitűzött. Piacteret, városi teret alakítani ott, ahol hajdan csak halmazszerű településrész alakult, de idővel a természetes szükséglet itt is megkívánja a központi funkció lehetőségét. Így épült iskola, posta, művelődési ház egy hangsúlyos területre. Ezek az épületek már jelentőségüknél fogva önmagukban is kijelölnek valami centrumot még úgy is, hogy épületeik színvonala koruk átlagát inkább alulról közelítik. Ezt felismerve felelős építész feladat a meglévő, átgondolatlan, vagy rosszul átgondolt településrész élhetővé tétele a gazdaságosság szellemében, a kortárs építészet lehetőségeivel. A helyszín bizonyítja, hogy bármilyen formában létrejött településhalmazok előbb-utóbb megkövetelik a természetes településrendet még akkor is, ha azt a maga korában okkal, vagy ok nélkül nem akarták kialakítani. Ezért szerencsés a diplomaterv témaválasztása, mert hasonló módon megoldandó építészeti, városépítészeti, társadalmi kérdés még igen sok helyen várja a választ.

Ferenczi Huba körültekintően közelített feladatához és ennek megfelelően a helyszín megoldandó kérdéseire. Figyelemre méltó, ahogy a terv programját hogyan építette fel és hogyan alakította komoly előtanulmányai segítségével. Ezek bemutatják a feladat megfogalmazásához szükséges, építészeti gondolkodást tükröző vizsgálatokat, ami alapján a tervező tervezési programjának adhatta meg az alapját. A környezet szociológiai adottságai, az építészeti világ, a szokások ismerete alapján határozta meg a tervező a program pontos léptékét, az itt megjelenő építészeti világnak a lehetséges kereteit. A terv példázza, hogy nem a telekhatárnál érnek véget a feladatok, hanem a távoli és közvetlen környezettel való kapcsolatban gyökereznek. A környező adottságok, valamint az adott helyszín építészeti világa egymással összefüggő közös rendet alkot - ennek felismerése és építészeti formanyelven való megfogalmazása tükröződik ebben a munkában. Úgy sikerült a központot megjeleníteni, és épületeit telepíteni, hogy a sejtekre bontott program házai léptékükkel és ritmusukkal illeszkednek a kialakult környező beépítéshez is.

Sajátos agora alakul ki az új központ épületei között, a szomszédos park és a határoló utcák által meghatározott és megszokott irányok követésével. Az épületek egyszerűek, jó értelemben véve szerények. Sorolásukkal és telepítésükkel fejezik ki a hangsúlyt, amit a hely megkíván. Az enyhén lejtős területen megjelenő, a környező beépítés épületeitől is kisebb tömegelemek a

minimális tereplejtést kihasználva podeszt szerű síkra kerülnek, ami piazzetta jelleggel fogja össze az épületegységeket és emeli ki a terület központjának egységességét.

Az új központ épületei két csoportot alkotnak. A műhely négy épülete kerengővé fejlesztett tornácra szerveződik. A másik épületcsoport különálló elemenként vesz körül egy piacként is használható teret. Az épületek telepítéséből adódóan a két rész közé szorult középső passzázs háttérbe szorul, az épületeknek csak alárendeltebb helyiségei nyílnak erre a fontos tengelyre. Ez azért is érdemelne nagyobb hangsúlyt, mert aki a piacterek elkerülésével minél hamarabb jutna át a területen, az a helyszín legalárendeltebb, kissé szűk sétányára kényszerül. Az egyszerűsége, tiszta áttekinthetősége és minimalitásra való törekvésből adódik, hogy a képzések termei is igen szűk külső közlekedő területre nyílnak. A kifele nyíló ajtók mellett fennmaradó szabad felületek nem nyújtanak alkalmas előteret az érkezéshez.

A tervdől úgy tűnik, hogy az épületegységek homlokzat-alakításánál a teljes tömb külseje felé eső homlokzatok megformálása lehetett az elsődleges. Az egységeken belül a kiszolgáló zónák (raktár, öltöző, iroda) homlokzata indokoltan zárt felületet mutat, de a tömbbelsőit átszelő sétányok felé ezek a kevésbé kidolgozott homlokzatok jelenítik meg a térfalakot, vagyis a belső homlokzatok építészeti nem képviselik azt az értéket, amit a külső közterületek felé mutatnak az épületsorok.

Ugyanilyen kérdések merülnek fel a funkcionális egységek belső elrendezésével kapcsolatban is. Az azonos rendre szervezett minimál tömbök gondolata vezetett ahhoz a magatartáshoz, ami lehetővé tette ennek a karakteres építészeti gondolatnak a kibontását. A zárt kubus és a szigorú feszítáv azonban olyan kötöttséget jelent, ami több egységnél vállalt, vagy nem vállalt funkcionális korlátozást eredményezett. A foglalkoztatók funkcionális rendje is a minimál tér elvét követi, a személyzetnek, a fenntartóknak és az oktatóknak nincsenek meg a barátságos háttér helyiségei. A foglalkozásokra érkezők a legtöbb egységnél a külsőből közvetlenül a műhelybe lépnek, a felvezetés és a kiszolgáló helyiségek - sok helyen már túlzottan is - a minimalizmus szellemének megfelelőek. Ez az elv alapvető szempont volt az egész együttes megfogalmazásánál, mégis a funkcionális elrendezésnél ugyanez a követelmény egy kis visszásságot tükröz. A forgalmi rendek átgondoltságával a belső elrendezések a biztos sematizmuson túl egyedibb elrendezési lehetőséget is magukban hordozhattak volna. Az épületegységeken belül a műhelyek adják az alapfunkciót, a belső pontosabb technológián alapuló kialakítása nagyobb figyelemre lett volna érdemes. A kiszolgáló helyiségajtók ritmusának esetlegessége is elkerülhető lett volna a műhelyek belső falán.

A szomszédos terület parkja szépen kapcsolódik a beépített területhez. A délkeleti oldalról remélem jobb helyre került időközben a biciklitároló tömbje, aminek segítségével a beépítés tömegrendje tisztábban érvényesülhet.

Összegezve megállapítható, hogy Ferenczi Huba feladatát példamutató magatartással oldotta meg. A bemutatott munka szépen példázza a település és az egyes beépítés építészeti kapcsolatának fontosságát. A terv figyelemre méltó értéke szemlélete, a gazdaságossági, társadalmi összefüggések vizsgálata, a környezethez való alkalmazkodás. Nem a gondolat és az építészeti készség, hanem egy diplomázón még számon nem kérhető építészeti rutin hiányával magyarázhatók a felvetett problémák, ezért a diplomaterv elfogadását és kedvező fogadtatását javaslom.

2013. január.

Nagy Gergely
építész